

El futur mercat comú d'Amèrica del Nord

Nord-amèrica contra Europa

Els Estats Units, Mèxic i Canadà estan a punt de signar el més gran tractat econòmic del segle, un tractat que vol contrarestar la futura unió econòmica europea.

La futura unió econòmica europea fa por als Estats Units. L'entrada en vigor del Mercat Únic comportarà la creació d'una àrea de lliure comerç que no es limitarà tant sols als 12 estats membres de la CE, sinó que inclourà els sis estats membres de l'AELE (Associació Europea de Lliure Comerç). En aquests moments, les dues organitzacions existents a Europa occidental, la CE i l'AELE negocien un acord per a crear una zona de lliurecanvi de serveis, persones i capitals.

La data de 1993 representa, doncs, per als EUA, un perill per a la seva economia. La crisi econòmica a què estan sotmesos ara els EUA, agreujada pel cost del conflicte bèl·lic del golf Pèrsic, no té una solució immediata.

A més, a banda del *perill groc* japonès, EUA té el problema dels seus veïns del sud i l'oest, Mèxic i Canadà. Els tres, EUA, Mèxic i Canadà, estan, precisament, a punt de firmar el que ja s'ha anomenat el tractat de liberalització del comerç més important, amb un mercat de 360 milions de consumidors (els antics països de l'Europa de l'Est són uns 400 milions i Europa uns 300 milions de persones) i un intercanvi anual de producció al voltant d'uns 564 bilions de pessetes.

Però aquest tractat té encara algun punt pendent per a resoldre i no serà gens fàcil trobar les solucions. Ara per ara, tant dins el Congrés dels EUA com al Senat i en diversos estaments empresarials, la cosa no està gens clara, però el president Georges Bush ha mostrat la intenció de signar el pacte abans no s'acabi l'any.

La iniciativa del president Bush va començar just un mes després del fracàs de l'última reunió del GATT. Però, per tal que sigui efectiu, un acord bilateral dins d'Amèrica haurà de format part del GATT.

De fet, entre EUA i Canadà ja hi ha,

1993 serà un any perillós per a l'economia nord-americana.

ARXIU

més o menys, lliure comerç sense barres de duana, però el problema és establir aquesta lliure circulació amb Mèxic.

INTERCANVIS DESIGUALS

El comerç entre Canadà i Mèxic és gairebé mínim, 235.000 milions de pessetes l'any passat. Per contra, entre Canadà i EUA la xifra va ser de 16'3 bilions de pessetes.

Mèxic és el tercer país en importància quant a intercanvi comercial amb els EUA, després de Canadà i Japó, amb un total de 5'6 bilions de pessetes, per sobre els 4'9 bilions de pessetes l'any 1989.

Pel que fa a les exportacions, els mexicans venen el 70% d'aquestes als EUA, i els productes majoritàriament exportats

són el ciment, l'acer, el peix i la fruita. D'altra banda, el 60% de les inversions estrangeres que es reben a Mèxic provenien, l'any 1989, dels EUA.

En tot això, els qui no ho acaben de veure gaire clar són els canadencs. Al voltant del 52% de la població refusa el tractat mentre que un 31% hi està a favor, segons una enquesta del mes d'abril de l'any passat realitzada per Gallup.

De fet, el tractat podria significar, per al Canadà, una amenaça als programes d'expansió social, els quals, des d'abril de l'any passat, ja es van veure afectats per la recessió que ha començat a afectar aquest país.

Els detractors del tractat afirmen que aquest comportarà una pèrdua de 250.000 llocs de treball. Si a això s'hi

afageix que el salari mínim a Mèxic és de 4 dòlars diaris (unes 380 pessetes) mentre que al Canadà es paguen 4'25 dòlars (unes 400 pessetes) l'hora, la por de la invasió de mexicans anant cap al Canadà a treballar és cada vegada més gran.

Per contra, els defensors argumenten que el nou tractat no és l'arrel dels problemes econòmics canadencs sinó que més aviat atribueixen això a la sobrevaloració del dòlar canadenc i als alts tipus d'interessos, els quals han fet encarrir les inversions en noves plantes i equips.

comerç portaria a un creixement econòmic més ràpid i a un augment de l'ocupació.

Tanmateix, els empresaris que veuen Mèxic com un gran grup de consumidors esperant l'oportunitat de comprar béns *made in USA*, podrien decebre's a curt termini.

Mèxic, amb una població de 86 milions i unes expectatives de creixement per a l'any 2.000 de 100 milions de persones, és un gran mercat potencial, però, de moment, tan sols 10 milions de mexicans tenen un poder de compra real.

ta, el tèxtil i els paraments per a la llar.

Precisament, a causa d'aquests baixos costos de producció, els empresaris americans veuen amb bons ulls el traslladar les seves fàbriques i serveis on la mà d'obra és abundant i barata, cosa que els seus rivals del Mercat Comú ja poden fer amb els països de l'Est d'Europa.

Els qui estan tractant d'arribar a un acord comercial tindran dificultats perquè Mèxic obri la seva indústria del petroli al comerç i a la inversió estrangera donat que molts mexicans contempen l'empresa pública Petroleos Mejianos

L'economia americana es beneficiarà d'aquest nou esquema de comerç.

ARXIU

Fins i tot amb el pacte de comerç amb Canadà com a precedent, Bush no hauria estat receptiu a les peticions mexicanes per crear una zona de lliure comerç si no hagués estat per les reformes econòmiques impulsades pel president mexicà, Carlos Salinas. Des que ell, el president Salinas, va prendre el poder al 1988, s'han reduït força les barreres de comerç exterior i d'inversions estrangeres.

Com a resultat d'aquesta política d'obertura, les exportacions d'EUA cap a Mèxic s'han doblat en els últims tres anys, passant de l'3 bilions de pessetes el 1987 a 2'7 bilions de pessetes l'any passat. De fet, Mèxic necessita obrir-se comercialment a l'exterior perquè sinó podria quedar-le aïllat. En teoria, una major inversió estrangera i un increment del

Amb uns salaris mexicans d'aproximadament una setena part del nivell d'EUA, no es pot minimitzar l'amenaça de pèrdues de llocs de treball americans com a resultat del tractat. No és gens sorprenent, doncs, que els sindicats americans estiguin emprenent mesures per a anar contra el pla Bush, convertit en una prioritat legislativa. Alguns sindicats ja han qualificat el tractat com un desastre econòmic i social, i fins i tot podrien comptar amb les simpaties d'alguns congressistes.

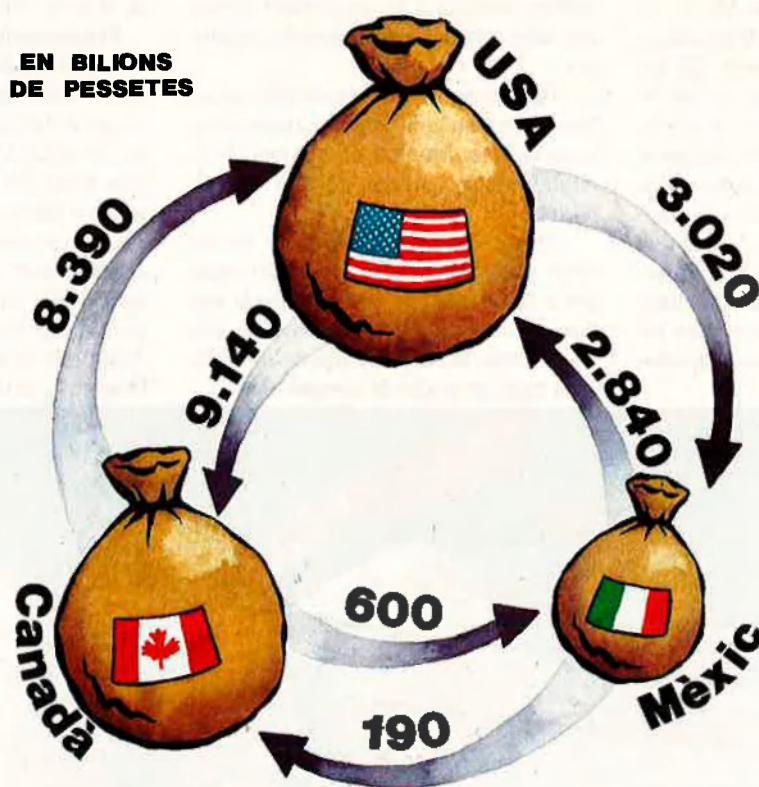
En general, l'economia americana es beneficiarà d'aquest nou esquema del comerç tot i que alguns productes patiran les conseqüències d'haver de competir amb els costos més baixos dels mexicans. Seran, sobretot, sectors com la frui-

(PEMEX) com un símbol d'independència de la dominació estrangera. El govern mexicà es reserva el dret d'explorar i explotar els seus recursos naturals, segons la mateixa Constitució.

Un dels problemes més grans amb què s'haurà d'afrontar l'economia mexicana és el de la fugida de treballadors cap a EUA i Canadà, per la diferència de salaris. En aquest sentit, el president Salinas ha manifestat més d'una vegada que vol exportar béns i no treballadors.

El sector de l'agricultura és el qui, en principi, menys necessitat té d'anar cap els EUA a treballar, sempre que les granges de propietat pública s'obrin al capital estranger.

Mentre les negociacions mèxico-americanes segueixen el seu curs, alguns paï-

sos llatinoamericans temen haver de pagar de la seva butxaca els guanys de Mèxic. Així, Brasil, que exporta al voltant de 676 bilions de pessetes cada any cap els EUA, incloent acer, tèxtil, suc de taronja i sabates, podria perdre algun dels seus millors clients si els EUA arribessin a un lligam comercial més poderós amb Mèxic.

ÀSIA CONTRAATACA

Després de la consolidació del Mercat Comú Europeu i la propera zona de lliure canvi americana, l'Orient Llunyà ha pres consciència d'impulsar unes iniciatives similars en aquesta zona.

En aquest sentit, el primer ministre de Malàsia, Mahathir Mahomat, ha fet una crida per a la creació d'una Agrupació Econòmica de l'Orient Llunyà que inclouria 15 països, d'entre els quals hi hauria Japó, les dues Corees, Xina, Taiwan, Hong-Kong, i, potser Vietnam, Cambotja i Laos.

Singapur, en un principi, s'hi havia oposat, però més tard li va donar suport en resposta a l'oposició americana en aquesta nova àrea econòmica.

Tenint en compte les dispars economies dels diferents estats de l'Orient Llunyà, un tractat d'acord econòmic

	EUA	Mèxic	Canadà
Exportacions Catalanes a			
1.988 (milions de pessetes)	60.074		
1.989 (milions de pessetes)	59.297	12.801	8.771
Importacions Catalanes a			
1.988 (milions de pessetes)	145.849		
1.989 (milions de pessetes)	151.141	22.561	6.493
Expedients d'inversió estrangera a empreses catalanes sucursals i establiments comercials (Gener-Maig 1990)	10.814	82,39	0,85

Font: Catalunya importa- exporta 1.989. Cambra Comerç de Barcelona

com el que volen establir tindria dificultats per la menor interdependència dels països.

L'únic motor potencial que podria esportar la creació d'aquesta agrupació econòmica seria Japó. Aquest país importa el 20% del comerç interasiàtic i ha estat el més gran inversor a la regió durant tota la dècada passada. El principal atractiu d'una àrea liderada per Japó és que aquesta estaria fonamentada en el ien, i això reduiria el risc de les fluctuacions en els intercanvis perquè serviria per a salvaguardar les pressions inflacionistes.

Tot i així, la història és un obstacle perquè Japó lideri un grup com el de l'àrea

econòmica de lliure comerç asiàtic. La gent del Pacífic encara recorda el que els japonesos anomenaven durant la II Guerra Mundial "Esfera per a la Cooperació en la Prosperitat de l'est d'Àsia", la qual no era més que una fórmula disfressada d'imposar un nou tipus de colonialisme. Avui en dia el govern japonès és molt reacció a resuscitar qualsevol fórmula que recordi aquest concepte. L'única esperança per a la regió és que les superpotències consumidores del Mercat Comú i Amèrica del Nord no estableixin barreres proteccionistes que a llarg termini paralitzin el creixement econòmic en tot el món.

Sílvia Monfort i Albert Punsola